

**МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Назва освітнього компоненту <i>Обов'язковий/вибірковий</i>	Виробнича (педагогічна) практика <i>Обов'язковий</i>
Ступінь освіти Освітня програма	Бакалавр Середня освіта (Українська мова і література)
Семестр/ Курс	8 семестр / 4 курс
Викладач	Коваль Оксана Володимирівна
Профайл викладача	https://filolog.mdpu.org.ua/?page_id=15354
Контактний тел.	(0619) 44-04-63 (096) 305-29-84
Е-mail:	koval_oksana19@ukr.net
Консультації	<i>Очні консультації:</i> згідно з графіком роботи кафедри української мови <i>Онлайн-консультації:</i>

1. АНОТАЦІЯ

Виробнича (педагогічна) практика здобувачів вищої освіти є невід’ємною складовою освітньо-професійної програми підготовки майбутнього вчителя української мови і літератури і спрямована на закріплення теоретичних знань, отриманих здобувачами за час навчання, набуття і удосконалення практичних навичок і умінь, формування та розвиток професійного вміння приймати самостійні рішення в умовах конкретної професійної ситуації, оволодіння сучасними методами, формами організації праці, знаряддям праці в галузі їхньої майбутньої спеціальності, визначених освітньо-кваліфікаційною характеристикою підготовки фахівців відповідного напрямку. Практика передбачає безперервність і послідовність її проведення при одержанні потрібного достатнього обсягу практичних умінь і знань відповідно до ОКР бакалавр.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Метою виробничої (педагогічної) практики є практична підготовка висококваліфікованих конкурентоспроможних фахівців у галузі «Освіта» з широким доступом до працевлаштування в закладі середньої освіти та подальшого навчання, розвиток професійно-педагогічних знань та умінь, індивідуальних творчих здібностей майбутніх вчителів української мови і літератури; закріплення і поглиблення психолого-педагогічних знань та умінь здобувачів, формування у майбутніх педагогів уявлення про особливості виховної роботи в школі, виховування інтересу і любові до професії вчителя, вивчення передового досвіду учителів-словесників.

Завданням є формування у здобувачів вищої освіти здатності вирішувати педагогічні проблеми, виявляти спроможність ефективно застосовувати на практиці засвоєні знання в галузі методики навчання української мови і літератури та англійської мови та літератури, враховуючи як традиційні, так й інноваційні підходи до вирішення проблем філологічної освіти в закладах середньої освіти, аналізувати та систематизувати наукові факти, готувати публікації, узагальнюючи досвід інших учителів і свій власний.

3. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

Загальні компетентності

ЗК 1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 10. Здатність організувати освітній процес на засадах педагогічного партнерства з урахуванням можливостей для створення сприятливих психологічних умов для здоров'я, безпеки і соціальної інтеграції осіб, що навчаються.

ЗК 12. Здатність організувати освітній процес, використовуючи сучасні педагогічні технології інклюзивної освіти.

Спеціальні (фахові) компетентності

ФК01. Здатність володіти методологічними і теоретичними основами філологічних наук, методик навчання української мови і літератури, методик навчання іноземної мови та зарубіжної літератури, базовими знаннями з української мови, теорії та історії української літератури, методик викладання української мови та літератури.

ФК03. Здатність реалізовувати сучасні підходи до організації та здійснення освітнього процесу згідно з вимогами педагогіки, психології, вікової фізіології й валеології, а також відповідно до норм безпеки життєдіяльності.

ФК08. Уміння застосовувати сучасні методики й освітні технології, у тому числі й інформаційні, для забезпечення якості навчально-виховного процесу в середніх загальноосвітніх закладах.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ПРН07. Знати навчальні програми з української мови і літератури, світової літератури для закладів загальної середньої освіти та практичні шляхи їхньої реалізації в різних видах урочної та позаурочної діяльності.

ПРН10. Уміти організовувати навчальний процес у закладах загальної середньої освіти (співпрацю в команді), реалізувати професійно-практичні засади навчання української мови і літератури, світової літератури, керувати пізнавальною діяльністю учнів.

ПРН17. Володіти методами й методиками діагностування навчальних досягнень учнів з української мови і літератури, світової літератури; уміти здійснювати педагогічний супровід самовизначення учнів, підготовки до майбутньої професії.

5. ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Загальний обсяг	270
-----------------	-----

6. ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

- Відвідувати базу практики відповідно до розкладу виробничої педагогічної практики;
- Займатися плануванням і викладанням уроків і позакласних заходів;
- Вести спостереження за діяльністю вчителя-наставника на уроках української мови і літератури;
- У встановлений термін звітувати про хід практики та її результати;
- Дотримуватися правил техніки безпеки, внутрішнього розпорядку бази практики, етики взаємовідносин між учасниками практики;
- Своєчасно подати звітну документацію про практику;
- Під час роботи над звітною документацією неприпустимим є порушення академічної доброчесності: при використанні інтернет-ресурсів та інших джерел інформації здобувач повинен вказати використане джерело.

7. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

БЛОК I. Навчальна робота в школі

Складання тематичного плану уроків на основі планів учителів. Планування окремих уроків та серій уроків спільно з методистом-учителем або у формі консультації з ним. Проведення уроків за складеним планом. Відвідування уроків учителів та студентів-практикантів. Проведення поелементного та комплексного аналізу відвіданих уроків за схемою. Виготовлення наочних посібників, роздавального дидактичного матеріалу. Дотримання психолого-педагогічних та гігієнічних вимог до уроку. Проведення психолого-педагогічного аналізу уроку. Проведення

додаткових занять із учнями, які відстають у навчанні.

БЛОК II. Виховна робота в школі

Планування на період педагогічної практики роботи з класом (на основі плану роботи школи і класного керівника та з урахуванням можливостей і здібностей студента). Планування та підготовка позакласних виховних заходів українською мовою з урахуванням рекомендацій класного керівника та вчителя української мови. Проведення позакласних виховних заходів за планом. Відвідування та аналіз позакласних виховних заходів, що проводяться вчителями школи та здобувачами-практикантами.

БЛОК III. Науково-дослідницька робота в школі

Проведення психолого-педагогічних досліджень з метою вивчення особистості учня, виконання науково-дослідницьких завдань (за вибором), участь у психолого-педагогічних, наукових і методичних семінарах (виступ із підготовленою доповіддю з окремого питання, участь в обговоренні інших питань), проведення експериментів за дипломними дослідженнями, впровадження розроблених комплексів вправ в практику викладання української мови і літератури на старшому етапі навчання.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗА ВИДАМИ ЗАВДАНЬ

Максимальна кількість балів – 100 (за дисциплінами: педагогічні науки – 30 балів, українська мова – 35 балів, українська література – 35 балів)

Критерії оцінювання видів діяльності здобувачів вищої школи з педагогіки

№ п/п	Види діяльності	Бали
1	Складання індивідуального плану навчальної, методичної та виховної роботи на період практики	6 балів
2	Надання відомостей про школу, аналіз особливостей шкільної документації, специфіки плану роботи класного керівника, особливостей виховного процесу в класі	5 бали
3	Розробка і проведення залікового виховного заходу з оформленням плану-конспекту та з наданням самоаналізу уроків	7 балів
4	Аналіз виховного заходу вчителя або здобувачів-практикантів	4 бали

5	Самостійний добір і використання методик психолого-педагогічної діагностики та написання характеристики на учня.	8 балів
	Всього	30

Критерії оцінювання видів діяльності здобувачів вищої освіти з української мови і літератури

Методи контролю результатів навчання	Максимальна кількість балів та критерії до їх зарахування
Розробка планів-конспектів уроків з української мови і літератури	5 балів за всі залікові плани уроку (2 бали – за стисле викладення основних пунктів плану, помилки у визначенні основних цілей уроку, граматичні помилки у викладенні матеріалу; 3 бали – за незначні помилки у визначенні основних цілей уроку, за неповне викладення навчального матеріалу в ході уроку, незначні граматичні помилки у викладенні матеріалу; 4 бали – за правильне визначення цілей уроку, логічну будову плану уроку, повне розгорнуте викладення навчального матеріалу, проте недостатнє використання дидактичного матеріалу, мотиваційних засобів навчання; 5 балів – за правильне визначення цілей уроку, логічну й цікаву будову плану уроку, повне розгорнуте викладення навчального матеріалу, використання дидактичного матеріалу, мотиваційних засобів навчання; інноваційних методів викладання мови, технічних засобів навчання
Проведення залікових уроків з української мови і літератури	10 балів (2*5) (2 бали – за непослідовну презентацію навчального матеріалу, помилки у структуруванні уроку, граматичні помилки в мові; робота тільки за підручником, нехтування технічними засобами навчання; 3 бали – за послідовну презентацію навчального матеріалу, проте з порушенням етапів навчання матеріалу, не суттєві помилки у структуруванні уроку, робота за підручником з використанням дидактичних матеріалів,

	<p>нехтування технічними засобами навчання; слабка мотиваційна база уроку; 4 бали – за послідовну презентацію навчального матеріалу з дотриманням послідовності етапів навчання матеріалу, чітка структура уроку, грамотна мова вчителя; робота за підручником з використанням дидактичних матеріалів і технічних засобів навчання; достатня мотиваційна база уроку; 5 балів – за послідовну презентацію навчального матеріалу з дотриманням логічної послідовності етапів навчання матеріалу, чітка структура уроку, грамотна мова вчителя; робота за підручником з використанням дидактичних матеріалів, вміння застосування технічних засобів навчання; використання інноваційних методів навчання, висока мотиваційна база уроку</p>
Розробка і проведення виховних заходів з української мови і літератури для учнів старших класів	<p>5 балів (1 бал – за цікаву ідею і зміст заходу, не суттєві помилки у структуруванні заходу, незначні порушення принципів організації виховної роботи – добровільності й зв'язку з навчальним матеріалом уроку; слабка мотиваційна база заходу; 2 бали – за цікаву ідею і зміст заходу, не суттєві помилки у структуруванні заходу, достатню мотиваційну базу заходу, активну участь старшокласників в розробці й проведенні заходу; 3 бали – за цікаву ідею і зміст заходу, не суттєві помилки у структуруванні заходу, достатню мотиваційну базу заходу, активну участь старшокласників в розробці й проведенні заходу; 4 бали – за цікаву ідею і зміст заходу, високу мотиваційну базу заходу, активну участь старшокласників в розробці й проведенні заходу; використання дидактичних матеріалів, 5 балів – за цікаву ідею і зміст заходу, високу мотиваційну базу заходу, активну участь старшокласників в розробці й проведенні заходу; використання дидактичних матеріалів, вміння застосування технічних засобів навчання; використання інноваційних методів навчання, залучення учнів інших вікових груп, батьків до участі в заході</p>
Написання аналізу уроків з	<p>5 балів (1 бал – невідповідність структури аналізу уроку вимогам його</p>

української мови і літератури	оформлення, помилкове визначення цілей навчання, помилкове визначення етапів уроку, не визначення цінності мовного і мовленнєвого матеріалу, 2 бали – невідповідність структури аналізу уроку вимогам його оформлення, помилкове визначення цілей навчання, визначення етапів уроку, помилкове визначення цінності мовного і мовленнєвого матеріалу, помилково визначена результативність уроку, 3 бали – відповідність структури аналізу уроку вимогам його оформлення, проте з неточністю, визначення цілей навчання, але без зазначення шляхів їх реалізації, визначення етапів уроку, помилкове визначення цінності мовного і мовленнєвого матеріалу, помилково визначена результативність уроку, 4 бали – неточна відповідність структури аналізу уроку вимогам його оформлення, визначення цілей навчання, визначення етапів уроку, визначення цінності мовного і мовленнєвого матеріалу, 5 балів - відповідність структури аналізу уроку вимогам його оформлення, належне визначення цілей навчання та шляхів їх реалізації, правильне визначення етапів уроку з їх детальною характеристикою, визначення цінності мовного і мовленнєвого матеріалу, зазначення мотиваційного потенціалу, визначення форми проведення уроку, відповідність використаних прийомів поставленим цілям.
Написання самоаналізу уроків з української мови і літератури	5 балів (1 бал – невідповідність структури аналізу уроку вимогам його оформлення, помилкове визначення цілей навчання, помилкове визначення етапів уроку, не визначення цінності мовного і мовленнєвого матеріалу, 2 бали – невідповідність структури аналізу уроку вимогам його оформлення, помилкове визначення цілей навчання, визначення етапів уроку, помилкове визначення цінності мовного і мовленнєвого матеріалу, помилково визначена результативність уроку, 3 бали – відповідність структури аналізу уроку вимогам його оформлення, проте з неточністю, визначення цілей навчання, але без зазначення шляхів їх реалізації, визначення етапів уроку, помилкове

	визначення цінності мовного і мовленнєвого матеріалу, помилково визначена результативність уроку, 4 бали – неточна відповідність структури аналізу уроку вимогам його оформлення, визначення цілей навчання, визначення етапів уроку, визначення цінності мовного і мовленнєвого матеріалу, 5 балів - відповідність структури аналізу уроку вимогам його оформлення, належне визначення цілей навчання та шляхів їх реалізації, правильне визначення етапів уроку з їх детальною характеристикою, визначення цінності мовного і мовленнєвого матеріалу, зазначення мотиваційного потенціалу, визначення форми проведення уроку, відповідність використаних прийомів поставленим цілям.
Підготовка повної звітної документації	1 бал
Підготовка фотозвіту	1 бал
Підготовка відеоматеріалів	1 бал
Використання дидактичних матеріалів до конспектів уроків	1 бал
Своєчасне складання заліку	1 бал

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Виробнича (педагогічна) практика (вчитель-практикант) оцінюється у 8-му семестрі. Саме тоді перевіряється здатність здобувача розуміти учнів, планувати освітній процес, організовувати роботу учнів на уроці, організовувати оцінювання навчальних досягнень учнів, керувати власним професійним розвитком.

Усний контроль, практична перевірка під час проведення залікових уроків – *поточний контроль*, контроль виконання завдань практики – презентації, творчі звіти, оцінювання – *підсумковий контроль* – диференційований залік.

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про вищу освіту» (від 01.07.2014 № 1556-VII). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>;
2. Закон України «Про освіту» (від 05.09.2017 № 2145-VIII). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>;

3. Запровадження елементів STEAM-технологій в освітній простір гімназії: методичний посібник/ Ж. В. Федірко, Н. В. Дуняшенко. – Кропивницький: КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», 2020. – 80 с.
4. Інформаційно-комунікативні технології для якісної сучасної освіти. Методичний посібник : Українсько-польський досвід у програмі «Класна школа» / Ред. Вербицька П., Лучинська А., Магерський І. Педан-Слепухіна О. — Львів, 2016. — 178 с.
5. Класифікатор професій: ДК 003: 2010 / [розроб.: М. Гаврицька та ін.]. – К.: Соцінформ: Держспоживстандарт України, 2010. – 746 с.;
6. Наказ Міністерства освіти і науки України від 16.07.2018 № 776 «Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти». URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-koncepciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>;
7. Організація освітнього процесу в школах України в умовах карантину: аналітична записка / Л. Гриневич, Л. Ільїч, Н. Морзе, В. Прошкін, І. Шемелинець, К. Линьов, Г. Рій]. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2020. 76 с.
8. Педагогіка якості освіти: планування роботи закладу загальної середньої освіти: науково-практичний коментар у запитаннях та відповідях [Електронне видання] / І. Г. Осадчий. – Київ: ДООУ «Навчально-методичний центр з питань якості освіти». – 65 с.
9. Положення про освітню програму підготовки здобувачів вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького (наказ від 03.04.2020р. №07/01-05) URL: <https://mdpu.org.ua/osvita/monitoring-yakosti-osv-diyalnosti/>
10. Постанова Кабінету міністрів України від 25.06.2020 № 519 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF/paran12#n12>;
11. Почни з головного: навчально-методичний збірник-тренажер з питань вивчення законодавства України у сфері загальної середньої освіти / Моравська Н.С., Яцишин І.В., Музика М.С., Ручаковський А.М.: управління Державної служби якості освіти у Тернопільській області. – 2020.
12. Google Sites (Сайти) як засіб узагальнення професійного досвіду педагогічного працівника : практичний посібник / К. Р. Колос. – Житомир : Видавництво «О. О. Євенок», 2016. – 99 с